

Subject Area
Educational Sciences

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 104
PP: 4026-4034

Arrival
08 October 2022
Published
30 November 2022
Article ID Number
66250
Article Serial Number
38

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.26449/ssj.66250>

How to Cite This Article
Altun, D.S., Altaş, A.Ş. & Yiğit, C. (2022). "Eğitimde Sosyal Medyanın Kullanılmasına Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:104; pp:4026-4034.

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Eğitimde Sosyal Medyanın Kullanılmasına Dair Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Examining Teachers' Views On The Use Of Social Media In Education

Deniz Seren ALTUN¹ Alev Şule ALTAŞ² Canan YİĞİT³

¹ Öğretmen, MEB, Ankara / Türkiye

² Öğretmen, MEB, Ankara / Türkiye

³ Öğretmen, MEB, İzmir / Türkiye

ÖZET

Bu çalışmada sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu çalışma nitel betimsel bütüncül çoklu desenli durum çalışmasıdır. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile 14 katılımcıya ulaşılarak görüşme yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerini almak için araştırmacılar tarafından yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bazı sonuçları şu şekildedir; Gelişen teknoloji ve sosyal medyanın yaşantımıza girmesi ile hayatımızda büyük değişimlerin olduğunu kabullenen katılımcıların, eğitimde sosyal medya kullanımının avantajları bilgi aktarımı, bilgiye hızlı erişim, yeniliklerden haberdar olma ve içerik üretimi kodları şeklinde, dezavantajları sosyal medya bağımlılığı, bireysellik, zaman kaybı, sosyal ilişkileri bozması, bilgi güvenliği ve duygusuzluk şeklinde belirtilmiştir. Öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanım zorluklarına çözüm önerilerine ilişkin görüşleri ise: kullanım denetimi, içerik kontrolü, internet alt yapısının iyileştirilmesi, kullanımının sınırlandırılması ve eğitim kodları şeklinde olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Sosyal Medya, Öğretmen

ABSTRACT

In this study, it was aimed to reveal the views of teachers on the use of social media environments and tools in education. This study is a qualitative descriptive holistic multiple design case study. Through simple random sampling method, 14 participants were reached and interviewed. A semi-structured interview form was used by the researchers to obtain the opinions of the teachers participating in the study. The data obtained were analyzed by content analysis. Some of the results obtained from the research are as follows; The advantages of using social media in education were stated as information transfer, quick access to information, being aware of innovations and content production codes, while the disadvantages were stated as social media addiction, individualism, time loss, disruption of social relations, information security and insensitivity. The opinions of the teachers regarding their suggestions for solutions to the difficulties of using social media in education were as follows: usage control, content control, improvement of internet infrastructure, limitation of its use and education codes

Key words: Education, Social Media, Teacher

1. GİRİŞ

Dünyada son 20 yılda eğitim, teknoloji, bilim, sanayi ve ekonomik hayatta yaşanan hızlı gelişim ülkemizde de gözlemlenebilmektedir. Ülkemizin hak ettiği gelişmekte olan ülke statüsüne kavuşabilmesi için geçirdiği değişimi tüm uzuvları ile gerçekleştirmesi gerekmektedir. Aksi takdirde toplumu oluşturan unsurlar bu gelişmelerden olumsuz etkilenebilir. Toplumdaki sistemlerin gelişmesi, mevcut kurumların işlevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmelerine bağlıdır. Bu amaçla kalkınmada en büyük etken eğitimidir. Gelişen yeni dünyada yüksek bir seviyeye ulaşmanın en kolay yolu eğitimle başlar (Ocak ve Çınar, 2010).

Eğitimin çok farklı tanımları vardır. İnsanların yaşamları boyunca öğrendikleriyle davranışlarını şekillendirmeleri eğitimin temelini oluşturur. Eğitim, toplumdaki bireylerin ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri edinmelerini sağlayan ekonomik, politik, sosyal, tarihsel ve kültürel birikimin zenginliği ile bağlantılıdır. Eğitim aldıktan sonra bireyin kişiliği değişir ve bu eğitimde meydana gelen değişim bilgi, tutum, beceri ve yeni edinilen değerlerin olgunlaşması yoluyla gelişir. En geniş anlamıyla eğitim, bir bilinçlenme ve gelişme sürecidir (Ceylan ve Yurdakul, 2015).

Günümüz toplumları var olduğu sürece, eğitim merkezlerinin ihtiyaç duyduğu bilgiye sahip olacaklardır. Bunlar, öğrenebilen, bilgilerini sürekli güncelleyebilen, mevcut değişikliklere uyum sağlayabilen, gelişmeleri yakından takip edebilen ve hem bilgi üreticisi hem de tüketicisi olan insanlara ihtiyaç duyan insanlar yetiştirme görevine sahiptir. Teknolojiye iyi hakim olabilen ve öğretileni anlayabilen insanlar yetiştirebilme becerisidir (Aydede ve Kesercioğlu, 2012).

Dünyadaki teknolojik gelişim ve öğrencilerin eğitimleri sırasında gelişen teknolojik bilgilerden faydalanmaları nedeniyle toplumlar eğitim programlarını sadece okulda değil hayatın diğer alanlarına da yansıtmak istemektedirler. Ülkelerin eğitim bakanlıkları hayatın içinde gelişmek için uzaktan eğitim yöntemlerinden

faydalıyor. Toplumlar ve kurumlar ihtiyacı olan iyi eğitilmiş insanları yetiştirmek için uzaktan eğitimi kullanmakta ya da mevcut öğrencilerin imkânlarını geliştirmek için uzaktan eğitim sistemlerini kullanmaktadırlar (Kazancı ve Dönmez, 2013).

Sosyal medya, elektronik ortamda birçok insanın kazanımlarını, deneyimlerini ve bilgilerini internet üzerinde bulunan kanallar aracılığıyla paylaştığı bir ortamdır. Son dönemde sosyal medya siteleri oldukça rağbet gören dijital araçlardır. Şirketlerin müşterileri hakkında detaylı bilgi edinmelerini, müşterilerin şirketin ürün ve hizmetleri hakkındaki yorumlarını, eylem ve düşüncelerini, istek ve arzularını takip etmelerini sağlamaktadır (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010).

Sosyal medya son yıllarda en çok rağbet gören iletişim araçlarından biri. İnternetin gelişmesi, kullanıcı sayısının artması, teknolojik ve elektronik araçların yaygınlaşması ile birlikte popüler bir iletişim yöntemi haline gelmiştir. Sosyal medya, web uygulamalarının gelişmesinin sunduğu kolaylık ve anlık iletişim sayesinde bilginin kolayca paylaşılabilirdiği dijital ortamlardır (Alper vd., 2012).

Sosyal medya özel ya da tek medya değildir. Herkesin kendi düşüncelerini ifade edebildiği geniş kapsamlı bir platformdur. Çok geniş bir topluluğa hitap ederler. Açıkta, konuyu ve bilgiyi kimin paylaştığı ve yayınladığı bilinir. Yorum açıktır, farklı düşünce ve fikirlere ulaşma imkanı sunar (Gökdaş, 2003). Küreselleşen dünyada tüm teknolojik bilgilere kolayca ulaşılabilen ve dünya düzenine hiçbir kısıtlama olmadan uyum sağlayabilen yeni medya oluşumunun toplumsallaşmış halidir. İnternet insanların yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline geldikçe, sosyal yaşam da internet ortamında yaşanmaya başlamıştır. Sosyal medya, insanların internet ağı üzerinden öncelikle kişisel bilgilerini oluşturup birbirleriyle paylaşabildikleri, istenilen konularda yorum yapabildikleri ve birbirleriyle iletişim kurabildikleri ağıdır (Atay vd.: 14).

Sosyal medya, kullanıcıların bilgi alabildiği, çevrimiçi gruplar oluşturabildiği, kendi video ve mesajlarını paylaşabildiği, hizmet ve ürün alışverişinde bulunabildiği elektronik ortamdaki iletişim biçimleridir (Aydede ve Kesercioğlu, 2012).

Sosyal medyanın tanımına bakacak olursak, zaman ve mekan kavramı olmaksızın konuşmaların, alışverişlerin ve tartışmaların yapıldığı bir iletişim ağı olarak kullanıldığını görürüz. İnsanların deneyimlerini ve geçmişlerini paylaşabildikleri bir ortam. Bütünsel olarak baktığımızda, sosyal medyayı oluşturan şeyin insanların birbirleriyle yaptıkları alışverişler ve konuşmalar olduğunu gösteriyor. Kolay ulaşılabilir bir yapıya sahip olması, arkadaş edinme, firmaların kendilerini ve ürünlerini tanıtmalarına olanak sağlaması, sattıkları ürünleri servis etmeleri ve kullanıcıların ürünler hakkındaki görüşlerini paylaştıkları ortamlardır (Ceylan ve Yurdakul, 2015).

İkinci internet devrimi olarak adlandırılan sosyal medyanın ortaya çıkışı 2004 yılının sonlarında başlamış olup, sosyal ağların sürekli yenilenmesine ve verilerin paylaşılmasına ortam sağlaması gibi özellikleri bakımından en uygun alanlardan biri olarak kullanılmaktadır. Tüketiciler duygularını, fikirlerini ve herhangi bir konudaki paylaşımlarını internet üzerinden yapabilmekte ve istedikleri bilgiye kolayca ulaşabilmektedirler. Kişisel bilgilerinin yanı sıra makale, fotoğraf, haber ve video paylaşımı da yapabilmekte ve gerçek dünyayı sanal ortamda deneyimleyebilmektedirler (Korucu ve Sezer, 2016).

Hizmet içi uzaktan eğitim yöntemi günümüzde giderek daha yaygın hale gelmektedir. Uzaktan eğitim, öğrenci başarı düzeyinin yükseltilmesinde avantajlar sunmaktadır. Örneğin, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bu amaçla düzenlenen ve "Teknolojinin Geliştirilmesi ve Fırsatların Artırılması" projesine dayanan Eğitim Bilişim Ağı, içerik oluşturulmasına ve paylaşılmasına olanak sağlamıştır. Bu programda, alanında uzman öğretim görevlileri, birçok konuda bilgi sahibi olmak isteyen öğretmenler için canlı seminerler düzenlemektedir. Aynı zamanda, seminerlere katılan öğretmenler bu mesajları çevrimiçi olarak tekrar izleyebilmektedir (Alper vd., 2012).

Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının faydaları düşünüldüğünde, öğrencilerin ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşılamaktadır. Teknolojinin hızla gelişmesi, kuşaklar arasındaki uçurumun genişlemesi anlamına gelmektedir. Dijital boyutta öğretmenler teknolojik donanımlarını artırabilirlerse öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilirler (Ocak ve Çınar, 2010).

Araştırmanın problem kümesi: " eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair öğretmen görüşleri nasıldır?" olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu genel amaç altında araştırmanın alt amaçları şu şekildedir:

1. Öğretmenler sosyal medyayı nasıl tanımlamaktadır?
2. Öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanımına yönelik sağladığı avantajlara ilişkin görüşleri nelerdir?

3. Öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanımına yönelik sağladığı avantajlara ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin eğitimde sosyal medyanın kullanım zorluklarına ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel betimsel bütüncül çoklu durum desenli durum çalışmasıdır. Bütüncül çoklu durum deseni: “Çoklu durum desenleri bütüncül olarak da gerçekleştirilebilir. Her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbirleriyle karşılaştırılır”. (Yıldırım ve Şimşek 2008).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile gönüllülük esasına dayalı olarak seçilmiş 14 öğretmen oluşturmaktadır. Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bir yöntem olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme, maliyet ve zaman açısından avantaj sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı oluşturulurken literatür taraması yapılmış olup, sorular bu doğrultuda hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular 2 okul müdürüne gösterilmiş olup araştırma konusu anlatılmış araştırma konusunda yer alan araştırma soruları doğrultusunda bu konuda fikirleri alınmıştır. Okul müdürlerinin fikirleri doğrultusunda son şekli verilmiş olup uygulama aşamasına geçilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Sosyal medyayı tanımlamanızı istersek nasıl bir tanımlama yaparsınız? Sizin için anlamı nedir?
2. Eğitimde sosyal medya kullanımının avantajları nelerdir? Kısaca açıklayınız?
3. Eğitimde sosyal medya kullanımının dezavantajları/olumsuz tarafları nelerdir? Kısaca açıklayınız?
4. Sosyal medyanın eğitimde kullanım zorluklarına ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?

2.4. Verilerin toplanması ve Analizi

Veriler örneklem grubundaki öğretmenlere 2022-2023 güz yarıyılında araştırmacılar tarafından uygulanması yoluyla elde edilmiştir. Görüşme süresinde soruları cevaplandırma sürelerinin yaklaşık 30-45 dakika sürdüğü gözlenmiştir. Creswell'e (2013) göre, farklı türde görüşmeler (örn. çevrimiçi görüşme, e-posta, telefon görüşmesi) yapılabilir. Görüşmelerden elde edilen veriler Word ortamına aktarılmıştır. Çalışmaya katılanlar Ö1, Ö2, Ö3,..., Ö13 olarak adlandırılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılanların demografik değişkenlerine ilişkin bilgiler aşağıda verilen Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Değişkenleri

	Cinsiyet	Branş	Yaş	Kıdem	Öğrenim Durumu
Katılımcı 1	Kadın	Türkçe Öğretmeni	36 yaş	12 yıl	Lisans
Katılımcı 2	Kadın	Sınıf Öğretmeni	49 yaş	25 yıl	Lisans
Katılımcı 3	Kadın	İngilizce Öğretmeni	43 yaş	20 yıl	Lisans
Katılımcı 4	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	34 yaş	10 yıl	Lisans
Katılımcı 5	Erkek	İngilizce Öğretmeni	42 yaş	20 yıl	Yüksek Lisans
Katılımcı 6	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	34 yaş	10 yıl	Lisans
Katılımcı 7	Kadın	Okul Öncesi Öğretmeni	36 yaş	13 yıl	Lisans
Katılımcı 8	Kadın	Sınıf Öğretmeni	42 yaş	18 yıl	Yüksek Lisans
Katılımcı 9	Erkek	Okul Öncesi Öğretmeni	34 yaş	11 yıl	Doktora
Katılımcı 10	Kadın	Müzik Öğretmeni	46 yaş	15 yıl	Yüksek Lisans
Katılımcı 11	Kadın	Müzik Öğretmeni	39 yaş	12 yıl	Lisans
Katılımcı 12	Erkek	Özel Eğitim Öğretmeni	48 yaş	23 yıl	Lisans
Katılımcı 13	Erkek	Din Kültürü Öğretmeni	57 yaş	30 yıl	Lisans
Katılımcı 14	Erkek	PDR Öğretmeni	45 yaş	23 yıl	Lisans

Tablo 1’de verilen katılımcıların profili incelendiğinde, çalışmada 9 kadın 5 erkek öğretmen olduğu görülecektir. Branşları bakımından 1 Türkçe öğretmeni, 2 sınıf öğretmeni, 2 İngilizce öğretmeni, 4 okul öncesi öğretmeni, 2 müzik öğretmeni, 1 özel eğitim öğretmeni, 1 din kültürü öğretmeni ve 1 PDR öğretmeni bulunmaktadır. Yaşları

bakımından en genç öğretmen 34, en yaşlı öğretmen ise 57 yaşındadır. Kıdem süreleri bakımından ise en az 10 yıl, en fazla 30 yıllık kıdeme sahip öğretmenler çalışmada yer almıştır. Eğitim durumları incelendiğinde, 1 öğretmenin doktora, 3 öğretmenin yüksek lisans ve 10 öğretmenin mezunu olduğu görülmüştür.

Araştırmada “*Sosyal medyayı tanımlamanızı istersek nasıl bir tanımlama yaparsınız? Sizin için anlamı nedir?*” sorusuna dair görüşlerine ilişkin ortaya çıkan temalar ve onlara bağlı kodlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların sosyal medyayı tanımlama şekilleri

Temalar	Kodlar	f
Sosyal Medyanın Tanımı	Sosyal paylaşım platformu	5
	İletişim platformu	4
	Hayatın olmazsa olmazı	3
	Bilgi platformu	3

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlerin sosyal medyayı nasıl tanımladıklarının öğrenilmesi amacıyla “Sosyal medyayı tanımlamanızı istersek nasıl bir tanımlama yaparsınız? Sizin için anlamı nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 2’de öğretmenlerin sosyal medyanın tanımına ilişkin ifadelerin Sosyal Medyanın Tanımı altında toplandığı görülmektedir. Sosyal Medyanın Tanımı temasında “Sosyal paylaşım platformu”, “İletişim platformu”, “Hayatın olmazsa olmazı” ve “Bilgi platformu” kodları şeklinde belirtilmektedir. Buna göre Öğretmenlerin yaptığı sosyal medya tanımları incelendiğinde, katılımcıların sosyal medyayı daha çok sosyal paylaşım platformu olarak tanımladıklarına ilişkin görüş açıkladıkları görülmektedir. Bu konuda görüş ifade eden öğretmenlerden bazıları görüşlerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

“Bireylerin internet üzerinden bilgi, görüntü içerik paylaşımında bulunduğu bir alandır.” (Ö1)

“Modern çağ insanının görüş ve eylemlerini en hızlı ve en etkili şekilde duyurma amacını gerçekleştirebilen bir araç. Bana göre sosyal medya amaç haline geldiğinde ise hem kişiye hem de topluma yarardan çok zarar veren bir virüse dönüşüyor” (Ö3)

“Günümüzde insanların yaşamlarını, hayat tarzlarını, zevklerini, beklentilerini paylaştığı bir paylaşım platformudur. Sosyal medyanın benim için çok derin bir anlamı yok, çoğu paylaşımı gerçekçi ve samimi bulmuyorum.” (Ö5)

“...sosyal hayatı çevresindeki kişilere aktardığı sosyal bir ağıdır. Sosyal medyaya bir anlam verecek olursak kullanım amaçlarının sınırları aşılmadığı takdirde avantajlı olmasıdır.” (Ö6)”

“İnsanların beni tanıyabilecekleri bir platform olduğunu düşünüyorum. Benim yaşantımı ve nasıl biri olduğum hakkında bir fikir edinebileceklerini düşünüyorum.” (Ö14)

Bazı öğretmenler sosyal medyayı iletişim amacıyla kullandıklarını söylemektedir. Bu bağlamda sosyal medya tanımlarını da iletişim üzerinden yapmışlardır. Bu konudaki öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir.

“İnternet üzerinden yapılan iletişim platformu. Benim için insan ilişkilerini sahteletiren yapay bir ortam.” (Ö2)

“İnsanların kendilerini var etme, değerli hissettirmesi için tüketim mantığında oluşturulan teknolojik aygıtlar. Ayrıca iletişim amaçlı olarak da kullanılır. Anca daha çok bireyin duygularına hitap eden aygıtlar, uygulamalar olarak tanımlayabilirim” (Ö9)

“Kitlelere daha çabuk ve kolay hitap edilen ve kolaylıkla ulaşılabilen en hızlı teknolojik haberleşme ağı diyebiliriz. Güncel haber, bilgi, etkileşim ağıdır.” (Ö12)

“İnternetteki iletişim ağıdır.” (Ö13)

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları sosyal medyayı hayatlarının her alanında kullandıklarını söyleyerek yaptıkları sosyal medya tanımının olmazsa olmaz diyerek ifade etmiştir. Bu görüşler aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

Bu yüzden sosyal medya yaşadığımız küresel dünyanın olmazsa olmazı haline gelmesine rağmen hak ettiğinden fazla değer verilmemeli.” (Ö3)

“Olmazsa olmaz gibi algıladığımız fakat her kullanışmada yarar mı yoksa zarar mı gördüm diye kendimi sorguladığım platform.” (Ö10)

“Onunla da olmaz onsuz da olmaz. Bazen yemek tarifi, bazen ilaç tavsiyesi, kısacası hayatımın merkezi.” (Ö11)

Sosyal medyayı bilgi edinme platformu olarak kullandığını söyleyen birkaç öğretmenin sosyal medya tanımı ise bilgi platformu şeklindedir. Bu bağlamda görüş paylaşan öğretmenler görüşlerini aşağıda verilen şekilde açıklamışlardır.

Bunun yanı sıra doğru kullanıldığında bilgiye ulaşmada kolaylık sağlayan çok geniş bir alan” (Ö2)

“Sosyal medya birçok insanın kullandığı bir bilgi platformudur. Hem hızlı hem de birçok farklı fikirden oluşan bir topluluktur.” (Ö4)

“Sosyal medya etkili ve bilinçli kullanıldığında kişisel gelişime eğitime öğretime sınırsız katkı sağlayacak bir platformdur. Benim için anlamı dijital bir ansiklopedidir.” (Ö7)

Araştırmada “Eğitimde sosyal medya kullanımının avantajları nelerdir? Kısaca açıkla mısınız?” sorusuna dair görüşlerine ilişkin ortaya çıkan temalar ve onlara bağlı kodlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Eğitimde sosyal medya kullanımının avantajları

Temalar	Kodlar	f
Eğitimde Sosyal Medyanın Avantajı	Eğitimde bilgi aktarımı	10
	Bilgiye hızlı erişim	3
	Yeniliklerden haberdar olma	2
	İçerik üretimi	1

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanımının avantajlarına ilişkin görüşlerinin öğrenilmesi amacıyla “Eğitimde sosyal medya kullanımının avantajları nelerdir? Kısaca açıkla mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 3’te öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanımının avantajlarına ilişkin ifadelerinin Eğitimde Sosyal Medyanın Avantajı altında toplandığı görülmektedir. Eğitimde Sosyal Medyanın Avantajı temasında “Eğitimde bilgi aktarımı”, “Bilgiye hızlı erişim”, “Yeniliklerden haberdar olma” ve “İçerik üretimi” kodları şeklinde belirtilmektedir. Buna göre öğretmenlerin sosyal medyayı eğitimde kullanımı avantajları incelendiğinde, eğitime materyallerin kullanımı, öğrencilere ders esnasında bilgi aktarımını kolaylaştırdığına ilişkin görüş açıkladıkları görülmektedir. Bu konuda görüş ifade eden öğretmenlerden bazıları görüşlerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

“Eğitimde sosyal medya kullanımı dersini muhatabına en etkili ve kalıcı şekilde sunmak isteyen bir öğretmen için çok faydalı olacaktır. Nitekim aynı konuyu farklı bakış açıları ve tekniklerle anlatan bir meslektaşını takip eden öğretmen bu etkinliği, materyali vs. kullanma isteği duyacaktır. Bu da öğretmende mesleki anlamda bir doyum oluşturabilecektir.” (Ö3)

“Meslektaşlarının derslerinde kullandıkları materyalleri ve farklı öğretim tekniklerini oyunları şarkıları sosyal medyadan takip ediyorum. Öğrencilerime ve okul şartlarına uygun olanları derste bende kullanıyorum.” (Ö5)

“Sosyal medya uygulamaları aracılığıyla öğrencilerin ve öğretmenlerin arasındaki çeşitli etkileşimin kuvvetlenmesi, daha kolay ve avantajlı bir şekilde aktarım yapılması açısından öğrenim sürecini destekler ve olumlu etkiler.” (Ö6)

“Bilgi ve etkinlik alışverişi açısından çok faydalı. Bir nevi beyin fırtınası.” (Ö8)

“Eğitimde öznel uygulamaların başka kişilere aktarılması

“Eğitimde sosyal medyanın kullanılması eğitim içerik yöntem ve materyallerinin kullanılıp paylaşılması eğitimcilerin kişisel gelişimlerine faydalı olacaktır.” (Ö13)

“Yaptığım işler, çalışmalar ve düşüncelerimi tanıdığım veya tanımadığım diğer insanlara kolayca ulaştırabilmenin en büyük avantaj olduğunu düşünüyorum.” (Ö14)

Sosyal medya kullanımının bilgiye erişimi hızlandırdığı bilinmektedir. Bu bağlama öğretmenler ihtiyaç uydıkları bilgiye sosyal medya sayesinde kolaylıkla erişebildikleri şu sözleri ile açıklamışlardır.

“Evrensel birçok bilgiye ulaşmada, hızlı ve güvenilir bir kaynaktır.” (Ö4)

“Bilgiye hızlı erişmek, birden fazla kaynağa ulaşıp bilgileri analiz edebilmek.” (Ö7)

“Bilgi akışının kesintisiz etkili ve verimli olması yönünde önemli bir paydaş olabilir.” (Ö12)

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları sosyal meyanın insanları yeniliklerden haberdar etmesi imkanlarını düşünerek eğitimde yeniliklerden haberdar olma şeklinde cevap vermişlerdir. Öğretmenlerden bazıları kendilerini güncel tutabilmeleri için sosyal medya sayesinde yeniliklerden haberdar oluklarını ifade etmişlerdir.

“Farklılıklar (ideoloji, kültür, din, cinsel yönelim, engellilik, dezavantaj vb.) konusunda farklı düşünceler, görüşleri haberler konusunda bilgi sahibi olma, olumlu tutum geliştirme. Eğitsel uyarlamalar konusunda yeniliklerden haberdar olma. Öğretmenin yenilikler konusunda kendini güncellemesi” (Ö9)

“Yapılan yeniliklerden haberdar olmamızı ... olanak tanıyor” (Ö2)

Sosyal medyanın eğitimde içerik üretmek ve materyal hazırlamayı kolaylaştırdığına ilişkin öğretmen görüşü şu şekildedir.

“İçerik üretmek, materyal hazırlamak, bunları yaygınlaştırmak, geri bildirimleri kısa süre içinde almak konusunda çok faydalı ve hızlı bir yöntem olduğunu düşünüyorum.” (Ö1)

Araştırmada “Eğitimde sosyal medya kullanımının dezavantajları/olumsuz tarafları nelerdir? Kısaca açıklar mısınız?” sorusuna dair görüşlerine ilişkin ortaya çıkan temalar ve onlara bağlı kodlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Eğitimde sosyal medya kullanımının dezavantajları/olumsuz tarafları

Temalar	Kodlar	f
Eğitimde Sosyal Medyanın Dezavantajı	Sosyal medya bağımlılığı	4
	Bireysellik	2
	Zaman kaybı	2
	Sosyal ilişkileri bozması	2
	Bilgi güvenliği	2
	Duygusuzluk	2

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanımının dezavantajlarına ilişkin görüşlerinin öğrenilmesi amacıyla “Eğitimde sosyal medya kullanımının dezavantajları/olumsuz tarafları nelerdir? Kısaca açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 3’te öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanımının dezavantajlarına ilişkin ifadelerinin Eğitimde Sosyal Medyanın Dezavantajı altında toplandığı görülmektedir. Eğitimde Sosyal Medyanın Dezavantajı temasında “Sosyal medya bağımlılığı”, “bireysellik”, “zaman kaybı”, “Sosyal ilişkileri bozması”, “Bilgi güvenliği” ve “Duygusuzluk” kodları şeklinde belirtilmektedir. Buna göre öğretmenlerin sosyal medyayı eğitimde kullanımı dezavantajları incelendiğinde, eğitime sosyal medya fazla zaman geçirmeye neden olacağından sosyal medya bağımlılığına ilişkin görüş açıkladıkları görülmektedir. Bu konuda görüş ifade eden öğretmenlerden bazıları görüşlerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

“Eğitimde amaçlı kullanılmış olmadan insanlarda bağımlılık oluşturdu.

“Sosyal medya toplum için bağımlılığı aktif halde tutan ve devamında sağlık sorunları getiren bir organdır. Sınırlı aktiflik süresince kullanıldığında dezavantajları avantaja çevirmek zorbalıkları engellemek bizleri olumlu bir biçimde destekleyecektir” (Ö6)

“...sosyal medya bağımlılığı vs.” (Ö7)

Sosyal medya kullanımının kişilerin yalnız başlarına daha fazla zaman geçirmesine neden olduğu bilinmektedir. Bu bağlama öğretmenler ya da öğrencilerin eğitim amaçlı bile olsa sosyal medyayı fazla kullanmalarına ilişkin görüşlerini şu sözleri ile açıklamışlardır.

“Eğitim tanımının içinde iletişim ve etkileşim toplum kültürü sosyalleşme vardır. Sosyal medya ile eğitimde bunlardan uzaklaşmış bireyselliğe yönelmiş olduk.” (Ö2)

“Kişiyi toplumdaki soyutlaştırması sosyal açıdan yalnızlaştırması en önde gelen olumsuz taraftır.” (Ö12)

Sosyal medyada geçirilen zamanın zaman kaybı olarak ortaya çıkma olasılığına dikkat çeken iki öğretmenin görüşlerinden birine burada yer verilmiştir.

“Bazen sosyal medyayı çok aktif kullanan meslektaşlarımın çok sayıda paylaşımını görünce ne zaman ders işlediklerini merak ediyorum. Bazılarını sınıfta attığı her adımı çekip paylaşarak işi şova döktüğünü düşünüyorum. Hatta paylaştıkları bazı etkinliklerin öğretime hiçbir katkısı olmayan boş uygulamalar olduğunu üzülerek izliyorum.” (Ö5)

Araştırmaya katılan öğretmenlerden bazıları sosyal medyanın sosyal ilişkileri bozacağına ilişkin aşağıda erilen görüşlerini paylaşmıştır.

“...sosyal medyanın çok uzun zaman dilimlerinde kullanılması kişilerin sosyallikten uzaklaşmalarına zemin hazırlayabilir.” (Ö13)

Eğitimde sosyal medya kullanımının dezavantajlarına ilişkin öğretmenlerin bir diğer görüşü bilginin güvenilirliğidir. Sosyal medyada yer alan her bilginin güvenli olmayacağı ve kişisel bilgi güvenliğine aşağıda verilen sözleri ile dikkat çekilmiştir.

“Sosyal medya platformlarının denetimsiz olması sebebiyle olumsuz kaynaklara ulaşmak yanlış bilgiyi veren kaynaklara ulaşmak” (Ö7)

“Paylaşılan öğrencilerin kişisel verilerin korunması (KVK) konusunda güvenlik sorunu oluşturması” (Ö10)

Araştırmaya katılan öğretmenlerden ikisi sosyal medya kullanımının insanların duygusuzlaşmasına ve duygu aktarımının olmamasına neden olacağına dikkatleri çekerek bunu aşağıda verilen sözleri ile açıklamışlardır.

“Bana göre en büyük dezavantajı yüz yüze iletişimde yaşanan duygu akışının, samimiyetin olmayışı ya da yüzeysel oluşu.” (Ö10)

“Duygu akışı yok.” (Ö11)

Araştırmada “*Sosyal medyanın eğitimde kullanım zorluklarına ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?*” sorusuna dair görüşlerine ilişkin ortaya çıkan temalar ve onlara bağlı kodlar Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Sosyal medyanın eğitimde kullanım zorluklarına ilişkin çözüm önerileri

Temalar	Kodlar	f
Çözüm Önerileri	Kullanım denetimi	4
	İçerik kontrolü	4
	İnternet alt yapısının iyileştirilmesi	4
	Kullanımının sınırlandırılması	2
	Eğitim	1

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanım zorluklarına çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinin öğrenilmesi amacıyla “Sosyal medyanın eğitimde kullanım zorluklarına ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo 5’te öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanım zorluklarına çözüm önerilerine ilişkin ifadelerinin Çözüm Önerileri altında toplandığı görülmektedir. Çözüm Önerileri temasında “Kullanım denetimi”, “İçerik kontrolü”, “İnternet alt yapısının iyileştirilmesi”, “Kullanımının sınırlandırılması” ve “Eğitim” kodları şeklinde belirtilmektedir. Buna göre öğretmenlerin eğitimde kullanım zorluklarına ilişkin çözüm önerileri incelendiğinde, eğitime en başta gelen çözüm önerisinin kullanım denetimi olduğu görülmektedir. Bu konuda görüş ifade eden öğretmenlerden bazıları görüşlerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

“Belirli filtrelerin oluşturulması bilgi kirliliğini azaltacak, güvenilirliği arttıracaktır. Kontrol mekanizmalarının özgürlükleri ve yaratıcıları kısıtlamadan önceden belirlenen kriterlere uygunluğu kontrol etmesi son derece faydalı olur.” (Ö1)

“Sosyal medya hesapları yaş sınırına göre düzenlenmeli. Paylaşımlar da konularına göre televizyon programlarından önce ekrana çıkan simgelere benzer sembollerle açıklanmalı. Bazı içerikler yaş gruplarına uygun olarak erişime açık olmalı.

“İnternette fayda sağlamayan zararlı siteler engellenebilir, sayfayı açma hızı artırılabilir, aradığımız kelimeyi yazdığımızda çıkan reklamlar filtreden geçirilebilir.” (Ö4)

“Okullarda kullanılan platformların daha denetleyici olması sağlanabilir. Web2 araçlarının geliştirilmesi öğretmen rehberliğinde kullanımının yaygınlaşması.” (Ö7)

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanım zorluklarına ilişkin ikinci çözüm önerisi içeriğin kontrolü hususundadır. Bu konudaki görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Ayrıca öğretmenler ders konularını sosyal medyada kullanabilecek içeriklerle kurgulamalı. Bu şekilde öğrencinin ilgi ve ihtiyaçları ön plana alınarak etkili öğretim ortamı oluşturulabilir.” (Ö3)

“Sosyal medya sorunlara hızlı çözüm bulma konusunda etkili olduğu için amacı dışında kullanılmaması gerekir. Belirli sınırlarla kullanım amacına içeriğine göre süreç tanımlanır ve süreç tamamlandığında etkileşim kesilir. Bu şekilde süreklilik arz ettiğinde sorunlar daha basit hale gelir.” (Ö6)

“Kurumların eğitim koordinatörlerinin sosyal medyada eğitimsel paylaşımda bulunacak olan öğretmenlerin paylaşımlarını bilimsel açıdan doğruluk ve geçerliliğini kontrol ettikten sonra paylaşımının yapılmasına izin verilebilir. Paylaşım yapan öğretmenler paylaşımlarının altına uyguladıkları çalışmanın eğitimsel açıdan geçerli olduğunu kanıtlayan bir kaynakça koyabilirler.” (Ö14)

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanım zorluklarına ilişkin diğer bir çözüm önerisi internet alt yapısının iyileştirilmesi hususundadır. Bu konudaki görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

İnternet altyapısının sosyal medyaya uygun olmayışı (Ö9)

“Güçlü bir altyapı ağı öncelikle hazırlanmalı. Çıkabilecek olumsuz durumlar öncesi b planı mutlaka olmalıdır.” (Ö12)

“güçlü bir altyapı ile sorunlar aşılabılır. kanaatindeyim.” (Ö13)

Araştırmaya katılan öğretmenlerden ikisi sosyal medyanın eğitimde kullanım zorluklarına ilişkin çözüm önerilerini kullanımın sınırlandırılması olarak ifade etmiştir. Kullanım yoğunluğuna ilişkin ifadelere aşağıda yer verilmiştir.

“Sosyal medya, yüz yüze eğitim araçlarının bir alternatifi olarak değil, yardımcı bir eğitim aracı olarak ele alınmalıdır.” (Ö10)

“Çok yoğun kullanmamak, gerektiği yerde gerektiği kadar kullanmak iyi bir çözüm bence.” (Ö11)

Bir öğretmen ise sosyal medya kullanım yaşına “öncelikle bireyler sosyal medyayı doğru kullanma konusunda daha küçük yaşlarda bilinçlendirilmelidir.” (Ö2) sözleri ile dikkatleri çekmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına dair öğretmen görüşlerinin incelenmesine yönelik yapılan görüşmeden elde edilen öğretmen görüşleri incelenerek değerlendirilmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin sosyal medyanın tanımına ilişkin ifadelerinin sosyal medyanın tanımı altında toplandığı görülmektedir. Katılımcıların sosyal medyanın tanımları sosyal paylaşım platformu, iletişim platformu, hayatın olmazsa olmazı ve bilgi platformu şeklinde yapılmıştır. Öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanımının avantajlarına ilişkin ifadelerinin eğitimde sosyal medyanın avantajı altında toplandığı görülmektedir. Eğitimde sosyal medyanın avantajları eğitimde bilgi aktarımı, bilgiye hızlı erişim, yeniliklerden haberdar olma ve içerik üretimi kodları şeklinde belirtilmektedir. Öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanımının dezavantajlarına ilişkin ifadelerinin eğitimde sosyal medyanın dezavantajı altında toplandığı görülmektedir. Eğitimde sosyal medyanın dezavantajları sosyal medya bağımlılığı, bireysellik, zaman kaybı, sosyal ilişkileri bozması, bilgi güvenliği ve duygusuzluk kodları şeklinde belirtilmektedir. Öğretmenlerin eğitimde sosyal medya kullanım zorluklarına çözüm önerilerine ilişkin ifadelerinin çözüm önerileri altında toplandığı görülmektedir. Çözüm önerileri temasında kullanım denetimi, içerik kontrolü, internet alt yapısının iyileştirilmesi, kullanımının sınırlandırılması ve eğitim kodları şeklinde belirtilmektedir. Korucu ve Sezer'e (2016) göre, öğretim elemanlarının çoğunun sosyal medyayı kullandığı, eğitim-öğretim faaliyetlerinde ve akademik araştırmalarında geleneksel araçların yanı sıra sosyal medya ortam ve araçlarını da kullandıkları tespit edilmiştir. Gülbahar, Kalelioğlu ve Mardan (2010) sosyal medyanın eğitimde öğretmen ve öğrenciler için farklı şekillerde kullanılabileceğini tespit etmiştir. Çalışmamızın sonuçları bu bulguyla büyük ölçüde tutarlıdır. Tutgun, Deniz ve Moon'un (2011) çalışmasında, sosyal medyanın katılımcıların öğretim sürecine etkisinin yaş, çalışma yeri, okul ve bölgeye göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Bizim çalışmamızda ise tüm katılımcıların sosyal medyayı günlük olarak kullandıkları görülmüştür.

Öztürk ve Akgün'e (2012) göre, sosyal ağların daha etkili ve verimli öğrenmeyi destekleme potansiyeline sahip olduğuna inanılmaktadır. Özellikle öğrenciler sosyal ağları eğitim süreçlerinde resmi olarak kullanmaya isteklidirler. Menteşe (2013) çalışmasına katılan öğretmen ve okul yöneticilerinin sosyal medya ortam ve araçlarının sınıf içinde kullanımına olumlu yaklaştıklarını tespit etmiştir. Şahin ve İleritürk (2013) çalışmalarında öğretmenlerin çoğunluğunun sosyal medya sitelerini öğretim amaçlı kullandıklarını bulmuşlardır. Bu çalışmalar bizim elde ettiğimiz sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte sosyal medya yaşantımıza girmiş ve hayatımızın neredeyse tamamını oluşturur hale gelmiştir. Tüm gelişmelerin, olayların ve yeniliklerin anında paylaşıldığı bu ortamların faydalarından ve getirilerinden eğitim sektörü de etkilenmektedir. Gelişen teknoloji ve sosyal medyanın yaşantımıza girmesi ile hayatımızda büyük değişimlerin olduğunu kabullenen katılımcıların, sosyal medyanın hayatımızda büyük yer kapladığını ve bununla birlikte kendi alanlarında ve okul yönetirken sosyal medyanın olumlu yönlerinden yararlandıklarını görmekteyiz. Veli, öğrenci ve öğretmenlerin aktif olarak kullandıkları sosyal medya ortamlarının olumlu yanları olarak; ders anlatma, ödev ve proje hazırlama, kaynak sağlama, ortak proje ödevleri yapma, oluşan yeniliklerden direkt haberdar olma ve üç boyutlu videolar sayesinde konuları daha iyi anlama şeklinde eğitime katkı sağlayan uygulamalar sıralanmaktadır. Okulu idare eden ve okulun gelişebilmesi, eğitimin desteklenmesi, kurum başarısının ileri seviyelere taşınabilmesi adına idarecilerin sosyal medyada oluşan gelişmelerden ve yeniliklerden haberdar olarak vizyonlarının gelişmesi gerekmektedir. Hızlı ve anında bilginin paylaşıldığı sosyal medya bilgiye ve yeniliklere anında ulaşılabilmenin kolaylığını sunmaktadır. Öğretmen ve öğrencilerin buldukları sosyal medya ortamlarını takip ederek buradaki yazışma ve bilgi paylaşımlarından haberdar olup, projeleri destekleyebilmek ve öğrencilerin gelişim süreçlerini ve problemlerini anında öğrenebilmek mümkündür. Sosyal medyanın yaşantımıza büyük kolaylık ve pratiklik kazandırdığı herkesin ortak görüşüdür. Oldukça büyük bilgi zenginliğinin bulunduğu bu ortamlar yaşantımıza kolaylık sağlarken bunun yanında dezavantajlar da içerebilmektedir. Özellikle altyapı sorunları, fırsat eşitsizlikleri ve sağlık sorunları bunların başında gelmektedir. İnsanların sürekli ellerinde telefon ve tabletle dolaşmaları, özellikle genç neslin zamanlarının çoğunu bu ortamlarda harcamaları iyi şeylerin yanında sosyal medyada bulunan kötü bilgilere de maruz kalabilmeleri sosyal medyanın

olumsuz yanlarını oluşturmaktadır. Bu ortamları kullanırken bilinçli olmak gerekmektedir. Özellikle öğretmen ve veliler tarafından öğrencilere sosyal medya kullanımı konusunda bilinç kazandırarak, ahlaki ve manevi değerleri çocuklara kazandırmamız gerekmektedir. Doğru ve yanlış ayırt edebilme muhakemesini yapabilmelerini öğretmek olumsuz etkilere maruz kalmaları önlenebilir. Bu çalışmada öğretmenlerin sosyal medyayı her gün kullandıkları sonucu çıkmıştır.

Öneriler:

Okullarda teknolojiyi eğitim süreçlerine entegre edecek eğitim profesyonellerinin yetiştirilmesi için ilgili bölümler ya da programlar açılarak eğitim faaliyetlerine katkı sağlanabilir. Bu çalışma ile öğretmenlerin halihazırda sıklıkla kullandıkları sosyal medya kanallarını eğitim amaçlı kullandıkları tespit edilmiştir. Var olan bu mecralar eğitim için büyük bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin nasıl kullanılabileceğine ilişkin öneriler eğitimciler tarafından dikkate alınmalı ve değerlendirilmelidir. Bu bağlamda hedef kitlenin bulunduğu bu ortamlar öğretmenler tarafından da tanınmalı ve eğitim-öğretim süreçlerinde bu ortamlardan yararlanılması için projeler geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

1. Alper, A., Akyol, C., Ünal, E., Aydın, F., Debbağ, G., Öztürk, S. ve diğ. (2012). “Sosyal Ağlar”. Ankara: Pelikan Yayıncılık.
2. Atay, E., Akkoyunlu, B. ve Sağlam, N. (2006). “Öğretmen Adaylarının İnternete Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (30), 37-44.
3. Aydede, M. ve Kesercioğlu, T. (2012). “Aktif Öğrenme Uygulamalarının Öğrencilerin Kendi Kendine Öğrenme Becerisine Etkisi”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (43), 37 - 49.
4. Ceylan, B. ve Yurdakul, I. (2015). “Planlamadan Değerlendirmeye Teknopedagogik Mesleki Gelişim”. Ankara: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık.
5. Creswell, J. (2018). “Nitel Araştırma Yöntemleri”, Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni (4.baskı). Bütün, M. ve Demir, S. (Ed.) Şubat 2018 Ankara: Siyasal Kitabevi.
6. Gökdaş, İ. (2003). “Bilgisayar ve Sınıf Ortamına Dayalı Durumlu Öğrenmenin Öğrenci Başarısı ve Transfer Becerisine Etkisi”. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 2(4), 169- 185.
7. Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F. ve Madran, R. (2010). “Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı”. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.
8. Kazancı, A. ve Dönmez, F. (2013). “Okul 2.0: Eğitimde Sosyal Medya ve Mobil Uygulamalar”. Ankara: Anı Yayıncılık.
9. Korucu, A. ve Sezer, C. (2016). “Web 2.0 Teknolojilerini Kullanma Sıklığının Ders Başarısı Üzerindeki Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşleri”. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5(2), 379-394.
10. Mentşe, M. (2013). “Sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri”. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
11. Ocak, G. ve Çınar, İ. (2010). “Yapılandırmacı Anlayış ve Çeşitleri”. Eğitime Bakış: 56-60.
12. Öztürk, M. ve Akgün, Ö. (2012). “Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanma Amaçları ve Bu Sitelerin Eğitimlerinde Kullanılması ile İlgili Görüşleri”. Sakarya University Journal of Education, 2(3), 49-67.
13. Şahin, İ. ve İleritürk, D. (2013). “Sosyal Medyanın Öğretim Amaçlı Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri”. Seminer, Kocaeli. 03.11.2022 tarihinde http://www.academia.edu/7170855/Sosyal_medyan%C4%B1n_%C3%B6%C4%9Fretim_ama%C3%A7l%C4%B1_kullan%C4%B1na_ili%C5%9Fkin_%C3%B6%C4%9Fretmen_g%C3%B6r%C5%9Fleri adresinden alınmıştır
14. Tutgun, A., Deniz, L. ve Moon, Man-Ki (2011). “A comparative study of problematic internet use and loneliness among Turkish and Korean prospective teachers”. The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET, 10(4), 14-30.
15. Yıldırım, Ali ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi